

Teoretické reflexe hudební výchovy

Internetový časopis jako publikační platforma primárně určená pro výsledky vědecké činnosti studentů doktorských studií, jejich tutorů a dalších odborníků.

ISSN 1803-1331

Vydavatel: Masarykova univerzita

[Teoretické reflexe hudební výchovy](#)

(roč. 18, č. 1, 2022)

[Teoretické reflexe hudební výchovy](#)

(roč. 17, č. 1, 2021)

[Teoretické reflexe hudební výchovy](#)

(roč. 17, č. 2, 2021)

[Teoretické reflexe hudební výchovy](#)

(roč. 16, č. 1, 2020)

[Teoretické reflexe hudební výchovy](#)

(roč. 15, č. 2, 2019)

[Teoretické reflexe hudební výchovy](#)

(roč. 15, č. 1, 2019)

[Teoretické reflexe hudební výchovy](#)

(roč. 14, č. 2, 2018)

[Teoretické reflexe hudební výchovy](#)

(roč. 14, č. 1, 2018)

[Teoretické reflexe hudební výchovy](#)

(roč. 13, č. 2, 2017)

[Teoretické reflexe hudební výchovy](#)

(roč. 13, č. 1, 2017)

[Teoretické reflexe hudební výchovy](#)

(roč. 12, č. 2, 2016)

[Teoretické reflexe hudební výchovy](#)

(roč. 12, č. 1, 2016)

[Teoretické reflexe hudební výchovy](#)

(roč. 11, č. 2, 2015)

[Teoretické reflexe hudební výchovy](#)

(roč. 11, č. 1, 2015)

[Teoretické reflexe hudební výchovy](#)

(roč. 10, č. 2, 2014)

[Teoretické reflexe hudební výchovy](#)

(roč. 10, č. 1, 2014)

[Teoretické reflexe hudební výchovy](#)

(roč. 9, č. 2, 2013)

[Teoretické reflexe hudební výchovy](#)

(roč. 9, č. 1, 2013)

[Teoretické reflexe hudební výchovy](#)

(roč. 8, č. 2, 2012)

[K inovativním metodám současné hudební výchovy](#)

(roč. 8, č. 1, 2012)

[Aktuální otázky gymnaziální hudební výchovy v ČR](#)

(roč. 7, č. 2, 2011)

[Výzkum využití multimediálních technologií v hudební výchově na středních školách](#)

(roč. 7, č. 1, 2011)

[Didakticko-metodické aspekty využití multimediálních technologií v hudební výchově](#)

(roč. 6, č. 2, 2010)

[Výzkum využití multimediálních technologií v hudební výchově](#)

(roč. 6, č. 1, 2010)

[Problémy recepce v jednotlivých druzích umění](#)

(roč. 5, č. 1, 2009)

[Leoš Janáček - hudební skladatel, folklorista a pedagog](#)

(roč. 4, č. 1, 2008)

[Oborově-vědecký seminář studentů doktorského studia oboru Hudební teorie a pedagogika](#)

(roč. 3, č. 1, 2007)

[Hudba W. A. Mozarta a jeho současníků - sborník studií - grantový projekt PdF MU](#)

(roč. 2, č. 1, 2006)

[Soutěž studentských vědeckých prací - Leoš Janáček a hudba XX. století](#)

(roč. 1, č. 1, 2004)

[WebArchiv – stránky archivovány Národní knihovnou ČR](#)

Toto dílo podléhá licenci [Creative Commons Uveďte původ 4.0 Mezinárodní License](#).

Redakční rada:

Prof. PhDr. Jindřiška Bártová (HF JAMU, Brno)

Prof. Michal Košut, Ph.D. (PdF MU, Brno)

Doc. PhDr. Bedřich Crha, CSc. (PdF MU, Brno)

Doc. PaedDr. Marián Janek, Ph.D. (PdF UMB, Banská Bystrica)

Doc. PhDr. Petr Ježil, Ph.D.

Doc. PhDr. Jiří Kusák, Ph.D. (PdF OU, Ostrava)

Doc. PhDr. Marek Sedláček, Ph.D. (PdF MU, Brno)

PhDr. Petra Bělohlávková, Ph.D. (PdF UK, Praha)

Mgr. et Mgr. BcA. Bc. Lenka Kučerová, DiS., Ph.D. et Ph.D.

Odpovědný redaktor a editor:

Doc. PhDr. Marek Sedláček, Ph.D.

kontakt: sedlacek@ped.muni.cz

Výkonný redaktor a editor:

Mgr. et Mgr. BcA. Bc. Lenka Kučerová, DiS., Ph.D. et Ph.D.

kontakt: kucerova.l@ped.muni.cz

Bibliografický záznam

ŽIARNA, Miriam. Vokální tvorba Leoša Janáčka na Katedře hudby PF KU v Ružomberku. *Teoretické reflexe hudební výchovy* [on-line]. Brno: Masarykova univerzita, 2020, roč. 16, č. 1, s. 26–46. ISSN 1803-1331. Dostupné z:

http://www.ped.muni.cz/wmus/studium/doktor/teoreticke_reflexe_hv_16_1/ziarna.pdf

Anotace

Autorka ve svém příspěvku prezentuje výsledky kvantitativního explorativního výzkumu zaměřeného na využití vokální tvorby Leoše Janáčka v pedagogickém procesu a v uměleckých vystoupeních studentů Katedry hudby Pedagogické fakulty Katolické univerzity v Ružomberku v letech 2003–2013.

Annotation

In her paper, the author presents the results of quantitative exploratory research focused on the use of Leoš Janáček's vocal work in the educational process and in artistic performances by students of the Department of Music of the Faculty of Education of the Catholic University in Ružomberok in 2003–2013.

Klíčová slova: Leoš Janáček, vokální tvorba, kvantitativní výzkum, pedagogika, katedra hudby, Ružomberok

Key words: Leoš Janáček, vocal work, quantitative research, pedagogy, department of music, Ružomberok

PaedDr. Miriam Žiarna, PhD., ArtD. odborně a pedagogicky působí na Katedře hudby Pedagogické fakulty Katolické univerzity v Ružomberku.

Vokálna tvorba Leoša Janáčka na Katedre hudby PF KU v Ružomberku

PaedDr. Miriam Žiarna, PhD., ArtD.

Slovenské ľudové piesne majú v procese technickej výstavby hlasu nezastupiteľnú úlohu. Výhodou preferovania uvedenej tvorby je okrem zrozumiteľnosti bohatá melodicko-rytmická štruktúra, rozmanitá charakterová a typová odlišnosť, ale aj harmonická a artikulačná zvláštnosť niektorých regionálnych piesní. Pre jednotlivé hlasové odbory na určitej technickej úrovni siahajú hlasoví pedagógovia po zaručene overených piesňach v úprave D. Stankovského *Do, re, mi*, A. Zemanovského *Kytica*, M. Schneidra-Trnavského *Slovenské národné piesne I. – V.*, V. Figaša-Bystrého *1000 slovenských ľudových piesní* a *Slovenské ľudové piesne*, B. Tvrdeho *36 slovenských ľudových piesní*, V. J. Novotného *Slovenské piesne*, M. Moyzesa *Tri piesne*, *Ľudové piesne z južného Slovenska*, L. Stančeka *10 slovenských ľudových piesní*, *12 slovenských ľudových piesní*, *11 národných piesní slovenských*, *Spišské piesne*, J. Ciklera *Tri slovenské ľudové piesne*, E. Suchoňa *Štyri slovenské ľudové piesne* a *Kúčanské piesne*, A. Moyzesa *Ľudové piesne*, D. Kardoša *Štyri zbojnícke slovenské piesne*, *Spevy východného Slovenska*, *Východoslovenské spevy*, B. Urbanca *Piesne*, P. Cóna *Slovenské ľudové piesne I. – III.*, I. Dibáka *Ej háje, háje*, P. Kršku *Piesňová tvorba českých skladateľov V. Trojana České a slovenské lidové písně*, V. Nováka *25 slovenských ľudových piesní* a B. Martinů *Nové slovenské písně*. Zdá sa, že je výber repertoáru slovenských ľudových piesní bohatý, no občas siahajú slovenskí pedagógovia aj po literatúre českých skladateľov pre obohatenie repertoáru, keďže jazyková príbuznosť umožňuje artikuláciu a pochopenie spievaného textu bez väčších problémov, a tým aj ľahšie realizovanie vokálno-technických a prednesovo-výrazových prostriedkov.

Vokálna tvorba L. Janáčka na Katedre hudby PF KU v Ružomberku

Výskumný problém

Vzhľadom k rozdielnym skúsenostiam pedagógov s vokálnou literatúrou L. Janáčka, odlišným hlasovým dispozíciám študentov, rôznym študijným programom, podmienkam a požiadavkám predmetov spev a hlasová výchova, sólový spev a spev v jednotlivých študijných programoch, sa jeho tvorba viac alebo menej využíva v pedagogickom procese a v koncertnom repertoári študentov Katedry hudby PF KU v Ružomberku. Pre svoju melodickú, rytmickú a harmonickú jedinečnosť a jazykovú príbuznosť sme sa rozhodli zistiť

do akej miery sa využívala vokálna piesňová tvorba L. Janáčka v repertoári študentov na Katedre hudby PF KU v Ružomberku v rokoch 2003 – 2013 a čo ovplyvňovalo jej výber.

Cieľ výskumu

Cieľom kvantitatívneho exploratívneho výskumu je zistiť využitie vokálnej tvorby L. Janáčka v pedagogickom procese a v umeleckých vystúpeniach študentov Katedry hudby PF KU v Ružomberku v rokoch 2003 – 2013, v ktorom zo študijných programov a z akých dôvodov sa využívala najčastejšie, a čo ovplyvňovalo jej výber.

Výskumné otázky

1. Koľko vokálnych skladieb L. Janáčka sa využilo v pedagogickom procese na Katedre hudby PF KU v Ružomberku v rokoch 2003 – 2013?
2. V ktorom zo študijných programov sa využívala vokálna tvorba L. Janáčka vo väčšej miere?
3. Aké možnosti výberu vokálneho repertoáru z tvorby L. Janáčka ponúka Univerzitná knižnica KU v Ružomberku?
4. Prečo sa nevyužívala vokálna tvorba L. Janáčka na Katedre hudby viac?
5. Čo ovplyvňovalo výber tvorby L. Janáčka hlasovými pedagógmi na Katedre hudby?
6. Ktoré z vybraných 10 piesní L. Janáčka sú technicky náročné?
7. Ovplyvňuje technická náročnosť vybraných piesní L. Janáčka ich uplatnenie v pedagogickom procese na Katedre hudby PF KU v Ružomberku?

Výskumné dáta, výskumné metódy a nástroje

Sekundárne výskumné dáta tvorí počet skladieb L. Janáčka a študentov v jednotlivých študijných programoch, ktoré sme získali z osobných poznámok repertoáru študentov zo semestrálnych skúšok a programov koncertov študentov Katedry hudby PF KU v Ružomberku v období rokov 2003 – 2013 (Tabuľka č. 1). Primárne výskumné dáta reprezentujú kvantitatívne a kvalitatívne nezávislé a závislé premenné, ktoré sme si vytýčili na začiatku výskumu (počet notového materiálu v Univerzitnej knižnici, dotazník, obsahová analýza) alebo sa objavili neskôr pri spracovaní údajov, vyhodnocovaní výsledkov a formulovaní záverov a odpovedí na jednotlivé výskumné otázky (vplyv vokálno-technickej náročnosti piesní na ich využitie v pedagogickom procese, počet študentov jednotlivých

študijných programov, charakteristika študijných programov a profilu absolventa, podmienky a požiadavky semestrálnych skúšok predmetov spev a hlasová výchova, sólový spev a spev).

Hlavnú kvantitatívnu nezávislú premennú predstavuje počet absolventov v jednotlivých študijných programoch na Katedre hudby v rokoch 2003 – 2013 (Tabuľka č. 2), ktorý sme získali z archívu študijného oddelenia PF KU v Ružomberku, sprostredkujúcu kvantitatívnu nezávislú premennú počet notového materiálu vokálnej tvorby L. Janáčka v Univerzitnej knižnici KU v Ružomberku (Tabuľka č. 3), na ktorý bol použitý vyhľadávač – online katalóg kníh Univerzitnej knižnici KU v Ružomberku.

Hlavnú kvalitatívnu nezávislú premennú bude tvoriť obsahová analýza – zameranie magisterských študijných programov Učiteľstvo hudobného umenia v kombinácii, Učiteľstvo hudobného umenia a hra na klávesové nástroje (organ, klavír), Učiteľstvo hudobného umenia a cirkevná hudba a Učiteľstvo hudobného umenia a spev, sprostredkujúcu kvalitatívnu premennú charakteristika profilu absolventa, ktorý sa nachádza v akreditačnom spise a kvantitatívnu závislú premennú podmienky a požiadavky predmetov spev a hlasová výchova, sólový spev a spev jednotlivých študijných programov, ktoré sú uvedené v informačných listoch predmetov a v publikácii Informácie o štúdiu 2014/2015. Získaním dát, ich vyhodnocovaním a hľadaním vzťahov medzi kvantitatívnymi a kvalitatívnymi nezávislými a závislými premennými sa budeme snažiť odpovedať na výskumné otázky č. 1, 2, 3 a 4.

Kvantitatívnu závislú premennú bude tvoriť dotazník, ktorý vyplnili pedagógovia spevu Katedry hudby PF KU v Ružomberku (Tabuľka č. 4 – 14) a kvalitatívnu nezávislú premennú obsahová analýza technicko-interpretácie náročnosti najfrekvencovanejších desiatich piesní L. Janáčka na Katedre hudby PF KU v Ružomberku, ktorá bola spracovaná do kvantitatívnej nezávislej premennej škálovaním vybraných piesní (Tabuľka č. 15, Graf č. 1). Vyhodnotením údajov dotazníka, obsahovej analýzy a škálovania ako aj hľadaním vzájomných vzťahov sa budeme snažiť zodpovedať na výskumné otázky č. 5, 6 a 7.

Na záver sa zameriame na hľadanie vzťahov medzi nezávislými a závislými premennými, na ktoré sme sa zamerali vo výskume a dospieť k validným záverom a k odpovediam na výskumné otázky č. 4 a 5.

Kvantitatívny výskum

Analýza dát – vokálny repertoár študentov Katedry hudby PF KU v Ružomberku

Tabuľka č. 1 Vokálna tvorba L. Janáčka na Katedre hudby PF KU v Ružomberku v rokoch 2003-2013¹

Názov	Počet
Návod pro vyučování zpěvu č. 3	2
Návod pro vyučování zpěvu č. 15	3
Návod pro vyučování zpěvu č. 26	2
Návod pro vyučování zpěvu č. 30	3
Návod pro vyučování zpěvu č. 31	1
Návod pro vyučování zpěvu č. 45	1
Návod pro vyučování zpěvu č. 62	1
Polajka	5
Stálost'	5
Péřečko	2
Koníčky milého	2
Láska	1
Záře od milého	1
Obrázek milého	1
Lavečka	1
Šafářova céra	1
A choť sem ja drobňušinka	1
Modlitba Jenufy	1
Spolu	34

Vyhodnotenie a odpoveď na výskumné otázky č. 1 a 2

Z tabuľky č. 1 vyplýva, že repertoár L. Janáčka prezentovaný na Katedre hudby PF KU v Ružomberku počas 10 rokov tvorí 13 vokálnych cvičení z *Návodu pro vyučování zpěvu*, 20 piesní a 1 ária (*Modlitba Jenufy*), čo predstavuje spolu 34 skladieb. Podľa získaných údajov 23 skladieb (13 vokálnych cvičení a 20 piesní) interpretovali študenti Učiteľstva hudobného umenia v kombinácii, hra na klávesové nástroje (organ, klavír) a cirkevná hudba

¹ Archív autora. *Repertoár študentov na semestrálnych skúškach v rokoch 2003-2013*. Poznámkový blok č. 1. *Programy koncertov študentov Katedry hudby v rokoch 2003-2013*. Poznámkový blok č. 2.

v predmete spev a hlasová výchova a sólový spev a len 1 skladbu (*Modlitba Jenufy*) študent Učiteľstva hudobného umenia a spev v predmete spev.

Kvantitatívna nezávislá premenná – počet absolventov v jednotlivých študijných programoch na Katedre hudby v rokoch 2003 – 2013

Tabuľka č. 2 Počet absolventov Katedry hudby v rokoch 2003 – 2013

Študijný program	Hudobné umenie v kombinácii	Hudobné umenie a hra na klavíri	Hudobné umenie a hra na organe	Hudobné umenie a cirkevná hudba	Hudobné umenie a spev	SPOLU
SPOLU	130	41	9	17	48	245

Z tabuľky č. 2 vyplýva, že počas 10 rokov absolvovalo štúdium na Katedre hudby 245 študentov, z ktorých bolo 197 študentov Učiteľstva hudobného umenia v kombinácii, hra na klávesové nástroje (organ, klavír) a cirkevná hudba a 48 študentov Učiteľstva hudobného umenia a spev.

Doplnenie odpovede na výskumnú otázku č. 2

Z uvedených údajov vyplýva, že zo 197 študentov Učiteľstva hudobného umenia v kombinácii, hra na klávesové nástroje (organ, klavír) a cirkevná hudba tvorí 33 vokálnych skladieb L. Janáčka 16% (13 vokálnych cvičení 6%, 20 piesní 10%) a zo 48 študentov Učiteľstva hudobného umenia a spev 1 ária L. Janáčka 2%.

Kvantitatívna nezávislá premenná – notový materiál L. Janáčka v Univerzitnej knižnici KU v Ružomberku

Sprostredkujúcu kvantitatívnu nezávislú premennú tvorí ponuka vokálneho materiálu L. Janáčka v Univerzitnej knižnici Katolíckej univerzity v Ružomberku, ktorá mohla ovplyvniť výber piesní hlasovými pedagógmi a jej uplatnenie v edukačnom procese na Katedre hudby.

Tabuľka č. 3 Notový materiál vokálnej tvorby L. Janáčka v Univerzitnej knižnici KU v Ružomberku²

Názov notového materiálu	Počet
Lidová píseň a balada	1
Písne	1
Spolu	2

² Leoš Janáček. In: *Online katalóg kníh* [online]. Univerzitná knižnica Katolíckej univerzity v Ružomberku, Ružomberok [cit. 2015-06-18]. Dostupné z: <https://www.kis3g.sk/cgi-bin/gw/chameleon>

Vyhodnotenie a odpoveď na výskumnú otázku č. 3

Z tabuľky č. 3 vyplýva, že počet notového materiálu vokálnej tvorby L. Janáčka je pre účely Katedry hudby PF KU v Ružomberku v Univerzitnej knižnici absolútne nedostatočný a nevyhovujúci a vokálne skladby, ktoré boli použité v priebehu desiatich rokov na Katedre hudby (Tabuľka č. 1) nepochádzajú z Univerzitnej knižnice KU v Ružomberku, ale z vlastných notových archívov pedagógov spevu Katedry hudby.

Kvalitatívna nezávislá premenná – charakteristika a zameranie magisterských študijných programov a profilu absolventov

Študijný program Učiteľstvo hudobného umenia v kombinácii vychádza z požiadaviek edukačnej praxe pre odbornú kvalifikáciu učiteľov hudobnej výchovy na II. stupni ZŠ, na stredných školách a záujmového vzdelávania v centrách voľného času alebo verejnej a štátnej správy pre oblasť výchovy, vzdelávania a kultúry. Jeho absolvent by mal získať odbornú pedagogickú spôsobilosť plánovať, organizovať a viesť edukačný proces. V teoretickej rovine by mal ovládať základné vedomosti z hudobného umenia, hudobnej didaktiky, používania didaktických pomôcok, ITK a školskej legislatívy a v praktickej pripraviť a zorganizovať hudobné a umelecké podujatia, pripraviť žiakov na verejné vystúpenia, dirigovať spevácke zbory a komorné súbory v školských i mimoškolských zariadeniach a podieľať sa na nich aj vlastnou umeleckou interpretáciou.³

Študijný program Učiteľstvo hudobného umenia a hra na klávesové nástroje (organ, klavír) a cirkevná hudba vychádza z požiadaviek edukačnej praxe pre odbornú kvalifikáciu učiteľov hry na klavíri, organe a cirkevnej hudby v ZUŠ, hudobnej výchovy na II. stupni ZŠ a na stredných školách alebo praktického cirkevného hudobníka. Okrem toho je absolvent spôsobilý pôsobiť aj ako špecializovaný pracovník v centrách voľného času, záujmových a voľno-časových zariadeniach, cirkevných a ľudových zboroch a súboroch alebo v inštitúciách v oblasti vzdelávania a kultúry. Absolvent by mal ovládať základné vedomosti z hudobného umenia, hudobnej didaktiky, metodiky nástrojov – klavír a organ, hlasovej výchovy, dirigovania, školskej legislatívy a dokumentov, používania ITK a mal by ich vedieť uplatniť nielen v pedagogickej praxi, ale aj pri príprave projektov a v organizovaní hudobno-umeleckých podujatí v rámci školských i mimoškolských akcií. Mal by vedieť v individuálnej i kolektívnej výučbe pripraviť žiakov na verejné vystúpenia, dirigovať spevácky zbor

³ KOL. 2008. *Žiadosť o akreditáciu všetkých študijných programov po fakultách a po oblastiach výskumu : magisterský študijný program : učiteľstvo hudobná výchova v kombinácii*. Ružomberok: PF KU v Ružomberku, 2008, s. 1-2.

v školských i mimoškolských zariadeniach a podieľať sa na nich aj vlastnou umeleckou interpretáciou.⁴

Dvojodborový študijný program Učiteľstvo hudobného umenia a spev vychádza z aktuálnej spoločenskej potreby a naliehavosti vysokoškolskej kvalifikácie učiteľov spevu hudobného odboru v ZUŠ, hudobnej výchovy v ZŠ, ktorí môžu pôsobiť aj ako hlasoví pedagógovia a dirigenti zborov v kostoloch, v osvetových zariadeniach, v centrách voľného času alebo ako vedúci pracovníci v kultúrnych a umeleckých inštitúciách. Absolvent by mal ovládať základné vedomosti z hudobného umenia, hudobnej didaktiky, metodiky spevu, dirigovania, školskej legislatívy a dokumentov, používania ITK a mal by ich vedieť uplatniť nielen v pedagogickej praxi, ale aj pri príprave projektov a v organizovaní hudobno-umeleckých podujatí – speváckych súťaží a koncertov v rámci školských i mimoškolských akcií. Mal by vedieť v individuálnej i kolektívnej výučbe pripraviť žiakov na verejné vystúpenie, dirigovať spevácky zbor a svojimi vlastnými tvorivými nápadmi alebo interpretačným výkonom obohacovať kultúrny život a umeleckú úroveň školy a mesta.⁵

Kvantitatívna nezávislá premenná – podmienky a požiadavky predmetov spev a hlasová výchova, sólový spev a spev jednotlivých študijných programov

Časová dotácia pre študentov Učiteľstva hudobného umenia v kombinácii, hra na klávesové nástroje (organ, klavír) a cirkevná hudba v predmete spev a hlasová výchova bakalárskeho štúdia je 15 minút do týždňa, pre sólový spev magisterského štúdia 22 minút do týždňa. Požiadavky povinného predmetu spev a hlasová výchova bakalárskeho štúdia sú:

1. roč.: 2 technické cvičenie, 2 ľudové piesne;
2. roč.: 2 technické cvičenia, 4 piesne;
3. roč.: 3 piesne rôznych štýlových období.

Požiadavky povinno-voliteľného predmetu sólový spev magisterského štúdia sú:

1. roč.: 6 piesní odlišného charakteru;
2. roč.: 6 piesní odlišného charakteru.

⁴ KOL. 2008. *Žiadosť o akreditáciu všetkých študijných programov po fakultách a po oblastiach výskumu : magisterský študijný program : učiteľstvo predmetu hra na organe/hra na klavíri v kombinácii (s hudobnou výchovou)*. Ružomberok: PF KU v Ružomberku, 2008, s. 1-2.

KOL. 2008. *Žiadosť o akreditáciu všetkých študijných programov po fakultách a po oblastiach výskumu : magisterský študijný program : učiteľstvo predmetu cirkevná hudba v kombinácii (s hudobnou výchovou)*. Ružomberok: PF KU v Ružomberku, 2008, s. 1-2.

⁵ KOL. 2008. *Žiadosť o akreditáciu všetkých študijných programov po fakultách a po oblastiach výskumu : magisterský študijný program : učiteľstvo predmetu spev v kombinácii (s hudobnou výchovou)*. Ružomberok: PF KU v Ružomberku, 2008, s. 1-2.

Podľa podmienok a požiadaviek uvedených predmetov vyplýva, že sú zamerané na získavanie elementárnych vokálnych schopností alebo prehľbovanie získaných speváckych skúseností zo ZŠ, prípadne ZUŠ, čomu je prispôsobený aj výber repertoáru. Ten je zostavený z vokálnych cvičení (*Vaccai, Panofka, Bordese, Concone, Minoja, Hochel...*), piesňovej literatúry⁶ (ľudové i umelé piesne), árií antiche, ariett, jednoduchých operných, kantátových, oratórných árií, muzikálových a populárnych piesní, čo zodpovedá úrovni absolventa I. či II. stupňa ZUŠ. Počet skladieb, ktoré musí študent absolvovať počas trojročného bakalárskeho štúdia v povinnom predmete spev a hlasová výchova je 13 a v dvojročnom magisterskom štúdiu v rámci povinno-voliteľného predmetu sólový spev je 12, čo je spolu 25 skladieb.

Časová dotácia pre študentov Učiteľstva hudobného umenia a spev pre predmet spev bakalárskeho a magisterského štúdia sú 2 hodiny do týždňa. Požiadavky povinného predmetu spev bakalárskeho štúdia sú:

1. roč.: 2 technické cvičenia, 2 piesne, 2 árie;
2. roč.: 2 technické cvičenia, 3 piesne, 2 árie;
3. roč.: 2 árie, 4 umelé piesne (výber repertoáru bakalárskeho koncertu v rozsahu 20 minút z troch štýlových období).

Požiadavky povinného predmetu spev magisterského štúdia sú:

1. roč.: 4 umelé piesne, 4 árie;
2. roč.: 4 árie, 4 piesne jedného autora alebo cyklus piesní (výber repertoáru diplomového koncertu v rozsahu 40 minút zo štyroch štýlových období).

Podmienky a požiadavky predmetu sú zamerané tak, aby u študentov rozvíjali a prehľbovali správne spevácke návyky a interpretačné skúsenosti získané zo štúdia spevu v ZUŠ alebo z konzervatória, čomu je veľmi individuálne prispôsobený aj výber repertoáru. Ten vychádza prevažne z vokálnych cvičení (*Concone, Marchesi, Aprile, Lütgen, Bordogni...*) piesňovej tvorby⁷, árií rôznych štýlových období, muzikálových a operetných piesní, aby adekvátne pripravil študentov na bakalársky a diplomový koncert a oboznámil ich s literatúrou, ktorú by mohli prípadne využiť aj vo svojej pedagogickej praxi. Úroveň absolventa tohto študijného programu by mala prevyšovať úroveň absolventa konzervatória. Počet skladieb, ktoré by mal študent absolvovať počas päťročného štúdia v povinnom predmete spev je minimálne 35.

⁶ Ľudové piesne sa používajú v repertoári študentov od 1. roč. Bc. štúdia až po 2. roč. Mgr. štúdia bez väčších obmedzení.

⁷ Ľudové piesne sa používajú v repertoári študentov len v 1. roč. alebo pri účasti na speváckych súťažiach, inak sa výber zameriava prevažne na umelé piesne.

Vyhodnotenie a odpoveď na výskumné otázky č. 2 a 4

Odlíšne zameranie študijných programov, profilov absolventa, obsahov, cieľov a časovej dotácie predmetov spev a hlasová výchova, sólový spev a spev, požiadaviek semestrálnych skúšok a úrovne speváckych schopností študentov jasne poukazujú na rozdielny typ štúdia a prípravu absolventov ako budúcich učiteľov hudobnej výchovy v ZŠ, učiteľov hry na klavíri, organe alebo cirkevnej hudby v ZUŠ a učiteľov spevu v ZUŠ, ktorí štúdiom získavajú odlišnú úroveň vokálno-interpretačných schopností v závislosti od individuálnych dispozícií a uplatnenia v pedagogickej praxi.

Počet skladieb L. Janáčka v jednotlivých študijných programoch do veľkej miery ovplyvnil počet skladieb a rôznorodosť povinného repertoáru, rešpektovanie vokálno-technickej primeranosti a postupnosti, a v prípade perspektívnych študentov, možnosť uplatnenia repertoáru na koncertoch a speváckych súťažiach (ŠUČ s medzinárodnou účasťou na Katedre hudby PF KU v Ružomberku, Moyzesiana na Katedre hudobnej a výtvarnej výchovy PF Prešovskej univerzity, Interpretačná súťaž pedagogických fakúlt ČR), na ktorých sa, s výnimkou interpretačnej súťaže v Českej republike, preferuje prevažne repertoár slovenských skladateľov alebo skladateľov z krajiny súťažiaceho.

V bakalárskom a magisterskom študijnom programe Učiteľstvo hudobného umenia v kombinácii, hra na klávesové nástroje (organ, klavír) a cirkevná hudba v povinnom predmete spev a hlasová výchova a v povinno-volitelnom predmete sólový spev interpretovalo 197 študentov počas päťročného štúdia 4925 skladieb, z ktorých 33 skladieb L. Janáčka tvorí 0, 67%. V bakalárskom a magisterskom študijnom programe Učiteľstvo hudobného umenia a spev v povinnom predmete spev interpretovalo 48 študentov počas päťročného štúdia 1680 skladieb, z ktorých 1 ária L. Janáčka je z uvedeného počtu len 0,05%.

Dôvodom tohto nepomeru je vokálno-technická úroveň piesní L. Janáčka, ktorú vo veľkej miere tvoria úpravy ľudových piesní v zbierkach *Moravská lidová poesie v písních*, *Slezské písně*, *Dvacet šest lidových balad (Šest národních písní, Písně detvianské)*, *Ukvalská lidová poesie v písních* a vokálne cvičenia z *Návodu pro vyučování zpěvu*, ktoré sú vhodné pre študentov Učiteľstva hudobného umenia v kombinácii, hra na klávesové nástroje (organ, klavír) a cirkevná hudba. Umelé piesne *Jarní píseň*, *Zápisník zmizelého* a árie z oper L. Janáčka sú po vokálno-technickej a interpretačnej stránke náročné a vyžadujú si technicky zdatného interpreta. V podmienkach pedagogických fakúlt sa v repertoári študentov Učiteľstva hudobného umenia a spev preferujú umelé piesne a árie iných českých autorov romantizmu a 20. storočia (A. Dvořák, K. Bendl, Z. Fibich, V. Novák, J. Křička, L. Sluka,

P. Eben a iní), ktoré poskytujú širší výber piesňovej a opernej tvorby a požiadaviek na vokálno-technickú úroveň.

Kvantitatívna závislá premenná – dotazník

Kvantitatívnu závislú premennú bude tvoriť dotazník, v ktorom sme sa snažili zistiť deviatimi uzatvorenými otázkami s možnosťou alternatívnej neštruktúrovanej odpovede a jednej otvorenej otázky, čo mohlo ovplyvniť výber skladieb L. Janáčka u pedagógov spevu na Katedre hudby PF KU v Ružomberku, a prečo a z akých dôvodov sa repertoár L. Janáčka nevyužíva vo väčšej miere. Oslovili sme 10 súčasných, ale aj bývalých pedagógov spevu a hlasovej výchovy, sólového spevu a spevu, ktorí pôsobia alebo pôsobili na Katedre hudby, aby sa na túto tému vyjadrili.

Tabuľka č. 4 Profil respondentov

Vek respondentov	Počet respondentov	Prax na Katedre hudby PF KU v Ružomberku
32	1	3
33	1	1
34	1	7
34	1	2
37	1	7
38	1	5
41	1	11
50	1	1
53	1	2
54	1	4
SPOLU	10	

Výskumu sa zúčastnilo 10 pedagógov z celkových 15 (s piatimi sa nám nepodarilo skontaktovať) vo veku od 32 – 54 rokov s rovnomerným zastúpením, s praxou na Katedre hudby PF KU v Ružomberku v rozsahu od 1 – 11 rokov, pričom 1-ročná, 2-ročná a 3-ročná prax bola zastúpená po dvoch a ostatná po jednom respondentovi.

Tabuľka č. 5 Otázka č. 1 Poznáte tvorbu L. Janáčka?

Odpoveď	Počet odpovedí	Percentá
Áno	8	80%
Nie	2	20%
Možno	0	0%

Na otázku č. 1 či poznáte tvorbu L. Janáčka odpovedalo áno 80% a nie 20% respondentov.

Tabuľka č. 6 Otázka č. 2 Spievali ste vokálnu tvorbu L. Janáčka?

Odpoveď	Počet odpovedí	Percentá
Áno	8	80%
Nie	2	20%
Možno	0	0%

Na otázku č. 2 či ste spievali vokálnu tvorbu L. Janáčka odpovedalo áno 80% a nie 20% respondentov.

Tabuľka č. 7 Otázka č. 3 Využívate v pedagogickej praxi piesne L. Janáčka?

Odpoveď	Počet odpovedí	Percentá
Áno	7	70%
Nie	3	30%
Možno	0	0%

Na otázku č. 3 či využívate piesne L. Janáčka v pedagogickej praxi odpovedalo áno 70% a nie 30% respondentov.

Tabuľka č. 8 Otázka č. 4 Využívate v praxi technické cvičenia z Návodu pro vyučování zpěvu od L. Janáčka?

Odpoveď	Počet odpovedí	Percentá
Áno	1	10%
Nie	9	90%
Možno	0	0%

Na otázku č. 4 či využívate v praxi technické cvičenia z *Návodu pro vyučování zpěvu* od L. Janáčka odpovedalo nie 90% a áno 10% respondentov.

Tabuľka č. 9 Otázka č. 5 Ktoré z uvedených piesňových cyklov a zbierok využívate v praxi?

Názov zbierky, cyklu piesní	Počet odpovedí	Percentá
Moravská lidová poesie v písniach	8	80%
Ukvalská lidová poesie v písniach	5	50%
Slezské písne	3	30%
Kytice z národných písní moravských	2	20%
Národní písne moravské	2	20%
Moravské písne	0	0%
Jarní píseň	0	0%

Na otázku č. 5, ktoré z uvedených piesňových cyklov a zbierok využívate v praxi odpovedalo pre *Moravskú lidovú poesii v písních* 80%, *Ukvalskú lidovú poesii v písních* 50%, *Slezské písně* 30%, *Kytici z národních písní moravských*, *Národní písně moravské* 20%, *Moravské písně* a *Jarní píseň* 0% respondentov.

Tabuľka č. 10 Otázka č. 6 Napište piesne, které využíváte nejčastejšie v pedagogickej praxi!

Názov piesne	Počet odpovedí	Percentá
Polajka	6	60%
Jabůčko	4	40%
Koníčky milého	4	40%
Tužba	4	40%
Láska	3	30%
Stálost'	3	30%
Péřečko	3	30%
Obrázek milého	3	30%
Lavečka	2	20%
Věrnost'	2	20%
Ty ukvalský kostelíčku	2	20%
Zápisník zmizelého	1	10%
Komu kytká	1	10%
Šafářova céra	1	10%
Kouzlo	1	10%
Má milá mamulko	1	10%
Ondráš, Ondráš	1	10%

V otázke č. 6 mali respondenti napísať piesne, ktoré využívajú najčastejšie v pedagogickej praxi. 60% respondentov uviedlo *Polajka*, 40% *Jabůčko*, *Koníčky milého*, *Tužba*, 30%, *Obrázek milého*, *Stálost'*, *Láska*, *Péřečko*, 20% *Lavečka*, *Věrnost'*, *Ty ukvalský kostelíčku* a 10% *Zápisník zmizelého*, *Komu kytká*, *Šafářova céra*, *Kouzlo*, *Má milá mamulko* a *Ondráš, Ondráš*. Väčšina uvedených piesní pochádza zo zbierky *Moravská lidová poesie v písních*, čo potvrdzuje aj výsledok otázky č. 5, a taktiež výsledok kvantitatívneho výskumu (Tabuľka č. 1), ktorý bol zameraný na najfrekvencovanejšie piesne v repertoári študentov.

Tabuľka č. 11 Otázka č. 7 Prečo využívate piesňovú tvorbu L. Janáčka v pedagogickej praxi?

Odpoveď	Počet odpovedí	Percentá
Melodicky zaujímavá	7	70%
Obohatiť repertoár študentov	6	60%
Jazyková nenáročnosť	6	60%
Málo známa	6	60%
Technicky nenáročná	3	30%
Nevyužívam	1	10%

Na otázku č. 7 prečo využívate piesňovú tvorbu L. Janáčka v pedagogickej praxi odpovedalo 70% respondentov, že je melodicky zaujímavá, 60% pre obohatenie repertoáru študentov, jazykovú nenáročnosť, a že je tvorba málo známa, 30% pre jej technickú nenáročnosť a len 10% ju nevyužíva.

Tabuľka č. 12 Otázka č. 8 Prečo nepoužívate piesňovú tvorbu L. Janáčka v pedagogickej praxi?

Odpoveď	Počet	Percentá
Nepoznám	1	10%
Nedostupnosť notového materiálu	1	10%
Volím zväčša slovenských autorov, neskôr A. Dvořáka	1	10%
Melodicky nezaujímavá	0	0
Technicky náročná	0	0
Nepomáha k technickému zdokonaľovaniu	0	0

V otázke č. 8 mali respondenti zdôvodniť prečo nepoužívajú piesňovú tvorbu L. Janáčka v pedagogickej praxi. Z piatich odpovedí označilo po jednom respondentovi odpovede nepoznám, nedostupnosť materiálu a vlastný názor bol vyjadrený odpoveďou volím zväčša slovenských autorov, neskôr A. Dvořáka.

Tabuľka č. 13 Otázka č. 9 Je prínosné obohacovať repertoár študentov o piesne L. Janáčka?

Odpoveď	Počet odpovedí	Percentá
Áno	7	70%
Nie	0	0%
Možno	3	30%

Otázka č. 9 bola zameraná či je prínosné obohacovať repertoár študentov o piesne L. Janáčka, na čo odpovedalo áno 70% a možno 30% respondentov.

Tabuľka č. 14 Otázka č. 10 Prečo by ste odporučili využívať piesne L. Janáčka v pedagogickom procese na PF KU v Ružomberku?

Odpoveď	Počet	Percentá
Melodicky a rytmicky zaujímavé	10	100%
Jazyková dostupnosť a príbuznosť	8	80%
Technicky rôznorodé a nenáročnosť	6	60%
Široký výber a málo známe	5	50%
Melodicky blízke slovenskej ľudovej piesni	3	30%
Napomáhajú výrazu v speve	2	20%
Neviem, nepoznám tvorbu	1	10%

V poslednej otvorenej otázke č. 10 mali respondenti napísať, prečo by odporučili využívať piesne L. Janáčka v pedagogickom procese na PF KU. Najviac respondentov sa vyjadrilo, že sú piesne melodicky a rytmicky zaujímavé, jazykovo príbuzné, technicky nenáročné, málo známe a s možnosťou širokého výberu.

Vyhodnotenie dotazníka

Na otázku, či poznáte tvorbu L. Janáčka a či ste spievali jeho vokálnu tvorbu odpovedalo áno 80% a nie 20% respondentov čo znamená, že okrem prehľadu tvorby L. Janáčka má väčšina aj osobné interpretačné skúsenosti. Na otázku č. 3, či využívate piesne L. Janáčka v pedagogickej praxi odpovedalo áno 70% a nie 30% respondentov, čo vo veľmi malej miere potvrdzujú výsledky kvantitatívneho výskumu o ich využívaní v repertoári študentov na Katedre hudby (Tabuľka č. 1, len 20 piesní počas 10 rokov). Na otázku č. 4, či využívate v praxi technické cvičenia z *Návodu pro vyučování zpěvu* od L. Janáčka odpovedalo nie 90% a áno 10% respondentov, čo potvrdzujú výsledky kvantitatívneho výskumu o ich nedostatočnom využívaní v repertoári študentov na Katedre hudby (Tabuľka č. 1, 13 cvičení počas 10 rokov), pričom väčšina ani nevedela o jej existencii a na základe tejto otázky o ňu prejavila záujem. Na otázku č. 5, že ktoré z uvedených piesňových cyklov a zbierok využívate v praxi označilo najviac *Moravskú lidovou poesii v písních* (80%) a *Ukvalskú lidovou poesii v písních* (50%), čo následne potvrdil výsledok otázky č. 6, v ktorej respondenti uviedli najčastejšie používané piesne v pedagogickej praxi práve zo zbierky *Moravská lidová poesie v písních*. Na otázku č. 7, že prečo využívate piesňovú tvorbu L. Janáčka v pedagogickej praxi odpovedalo najviac (70%), že je melodicky zaujímavá, jazykovo nenáročná, málo známa a pre obohatenie repertoáru študentov. V otázke č. 8 mali respondenti zdôvodniť prečo nepoužívajú a neodporúčajú používať piesňovú tvorbu

L. Janáčka v pedagogickej praxi, na ktorú odpovedali len traja respondenti a označili odpovede nepoznám, nedostupnosť materiálu a volím slovenských skladateľov. Otázka č. 9 bola zameraná na to či je prínosné obohacovať repertoár študentov o piesne L. Janáčka, na čo odpovedalo áno 70% a možno 30% respondentov. V poslednej otvorenej otázke č. 10 mali respondenti napísať, prečo by odporučili využívať piesne L. Janáčka v pedagogickom procese na PF KU, v ktorej sa najviac respondentov vyjadrilo za melodicko-rytmickú zaujímavosť, jazykovú príbuznosť, technickú nenáročnosť a široký výber čo korešponduje s odpoveďami otázky č. 7.

Kvalitatívna nezávislá premenná — obsahová analýza

Podľa výsledkov analýzy dát vokálneho repertoáru študentov Katedry hudby zo semestrálnych skúšok a koncertov (Tabuľka č. 1) a kvantitatívnej závislej premennej, ktorú tvoril dotazník hlasových pedagógov (Tabuľka č. 10 otázka č. 6) sa medzi najpoužívanejšími piesňami na Katedre hudby PF KU v Ružomberku nachádzali: *Polajka*, *Koníčky milého*, *Tužba*, *Jabúčko*, *Obrázek milého*, *Stálost*, *Láska*, *Péřečko*, *Lavečka*, *Šafářova céra* zo zbierky *Moravská lidová poesie v písních*. Obsahová analýza sa bude venovať ich stručnému vokálno-technickému a interpretačnému rozboru náročnosti a adekvátnemu zaradeniu do repertoáru študentov v bakalárskom alebo magisterskom štúdiu všetkých študijných programov na Katedre hudby.

Polajka

Je intonačne a rytmicky jednoduchá, vokálno-technicky nenáročná s rozsahom vokálneho partu od $e^1 - c^2$. Vyžaduje od speváka znelú strednú hlasovú polohu, uvedomelú prácu s dychovou oporou a rezonančnou úpravou hlasu, ako aj adekvátnu artikuláciu textu. V rámci výrazu ponúka možnosť realizácie miernych agogických a dynamických zmien a vetných prízvukov.

Tužba

Pieseň tvoria dve štvortaktia odlišnej melodickej a rytmickej stavby. Hoci sa rozsah pohybuje od $g^1 - d^2$ je po vokálno-technickej stránke náročnejšia, pretože sa v nej nachádzajú intervalové skoky kvinty smerom nahor i nadol $g^1 - d^2$, opakované tóny d^2 a pohyb stúpajúcej a klesajúcej melódie od $b^1 - d^2$, čím je zameraná na upevňovanie tónov na dychovej opore a v rezonancii v technicky náročnej polohe pre začiatočníkov. V rámci prednesovo-výrazových prostriedkov je zameraná na používanie precízneho legata a postupnej dynamickej výstavby.

Jabůčko

Rytmicky (trioly, bodkovaný rytmus, koruny) a melodicky rôznorodá štruktúra piesne sa nachádza v rozsahu $\text{fis}^1 - \text{d}^2$, preto ju možno zaradiť medzi technicky a interpretačne náročnejšie piesne. Od speváka vyžaduje uvedomelé ovládanie dychovej opory a správne posadenie hlasu v rezonancii, aby intervalové postupy k tónu d^2 (takt 1) a koruna na tóne d^2 (takt 2) nespôsobili technické problémy. Okrem rytmickej náročnosti sa v piesni nachádzajú melodické ozdoby odraz a skupinka.

Koníčky milého

Veselá a pohyblivá melódia piesne patrí medzi technicky náročné. Je v rýchлом tempe Allegro s rozsahom speváckeho partu od $\text{c}^1 - \text{f}^2$, v ktorom sa nachádza intervalový skok kvarty $\text{c}^2 - \text{f}^2$ a melodické ozdoby – príraz. Z týchto dôvodov je lepšie využívať ju u študentov s určitými zautomatizovanými speváckymi návykmi, ktoré sú potrebné na ovládanie pohyblivosti a rovnakej znelosti hlasu v rýchлом tempe.

Obrázek milého

Jednoduchá rytmická a melodická línia piesne v rozsahu $\text{f}^1 - \text{e}^2$ s intervalovými skokmi kvarty a tercie v taktach 1 a 5, stúpajúcou melódiou $\text{h}^1 - \text{d}^2$ v takte 3 a s opakovaním tónov d^2 , patrí medzi technicky náročnejšie. Vyžaduje od speváka pevne opreté a vyrovnané znenie hlasu v celom rozsahu s precíznym dodržaním legata a dynamickým rozvíjaním jednotlivých fráz.

Stálost

Po melodicko-rytmickej a technickej stránke je náročnejšia, pretože sa v nej nachádza rôznorodý rytmus (synkopy, šestnástinové hodnoty), melodická ozdoba – odraz, rozsah vokálneho partu, ktorý sa pohybuje od $\text{fis}^1 - \text{e}^2$ so stúpajúcou melódiou vo vyššej hlasovej polohe $\text{b}^1 - \text{e}^2$, a preto je vhodná pre študentov s určitými zautomatizovanými speváckymi návykmi.

Láska

Jednoduchá a ľahko zapamätateľná melódia piesne sa nachádza v rozsahu $\text{d}^1 - \text{es}^2$. Intervalové skoky $\text{g}^1 - \text{d}^2$ a $\text{a}^1 - \text{d}^1$, opakované tóny d^2 , pohyb melódie vo vyššej hlasovej polohe a dynamicko-agogické rozvíjanie fráz, radia pieseň medzi technicky a interpretačne náročnejšie, preto je vhodné vybrať ju do repertoáru študentov, ktorí už majú rozvinuté vokálne schopnosti na potrebnej úrovni.

Péřečko

Rôznorodá rytmická (synkopy, šestnástinové hodnoty, koruny) a melodická štruktúra, rozsah od $\text{e}^1 - \text{e}^2$, opakované tóny d^2 , pohyb melódie vo vyššej hlasovej polohe, nasadenie

melodickej frázy na e^2 v dynamike sf, melodická ozdoba na konci taktu – odraz, zaraďujú pieseň medzi technicky a interpretačne náročnejšie. Od speváka sa vyžaduje uvedomé ovládanie dychovej opory, rezonančnej úpravy hlasu a registrovej súhry, preto je vhodná pre študentov, ktorí už majú zautomatizované spevácke návyky.

Lavečka

Po melodickej a rytmickej stránke je ľahko zapamätateľná a po vokálno-technickej mierne náročná, pretože sa nachádza v rozsahu $f^1 - d^2$ s kvintovým intervalovým skokom $g^1 - d^2$, so stúpajúcou melódiou od $b^1 - d^2$ a opakovanými tónmi d^2 . V rámci dynamiky si vyžaduje postupné rozvíjanie fráz a precítený výraz.

Šafářova céra

Šesťtaktová ľahko zapamätateľná melódia v rozsahu $d^1 - c^2$ patrí medzi menej náročné piesne. Od speváka sa požaduje ovládanie dychu, vyrovnané znenie hlasu a správna registrová súhra, najmä na prechodných tónoch do hrudného registra v stúpajúcej melódii s intervalovými skokmi kvarty a tercie a v klesajúcej melódii v intervalovými skokmi kvinty a kvarty. V dynamike sa vyžaduje postupná výstavba, v hudobnej artikulácii okrem legata aj polostaccato, dodržanie koruny a primeraný výraz.

Vyhodnotenie obsahovej analýzy

Z výsledkov obsahovej analýzy vyplýva, že po vokálno-technickej a interpretačnej stránke sú piesne *Polajka*, *Tužba*, *Lavečka*, *Šafářova céra* vhodné pre študentov bakalárskeho štúdia Učiteľstva hudobného umenia v kombinácii, hra na klávesové nástroje (organ, klavír) a cirkevná hudba bez speváckych skúseností. Piesne *Obrázek milého* a *Jabůčko* možno zaradiť do repertoáru študentov vyšších ročníkov bakalárskeho štúdia alebo magisterského štúdia Učiteľstva hudobného umenia v kombinácii, hra na klávesové nástroje (organ, klavír) a cirkevná hudba s elementárnymi speváckymi schopnosťami. Interpretačne náročnejšie piesne *Koníčky milého*, *Stálost*, *Láska*, *Perečko* je možné využiť u študentov magisterského štúdia Učiteľstva hudobného umenia v kombinácii, hra na klávesové nástroje (organ, klavír) a cirkevná hudba so zautomatizovanými vokálnymi návykmi a speváckymi skúsenosťami alebo u študentov 1. roč. bakalárskeho štúdia Učiteľstva hudobného umenia a spev bez speváckych schopností a skúseností.

Kvantitatívna nezávislá premenná – škálovanie

V Tabuľke č. 15 sa nachádza vyhodnotenie náročnosti vybraných desiatich piesní po technicko-interpretáčnej stránke vyjadrené škálovaním jednotlivých hudobno-interpretáčnych

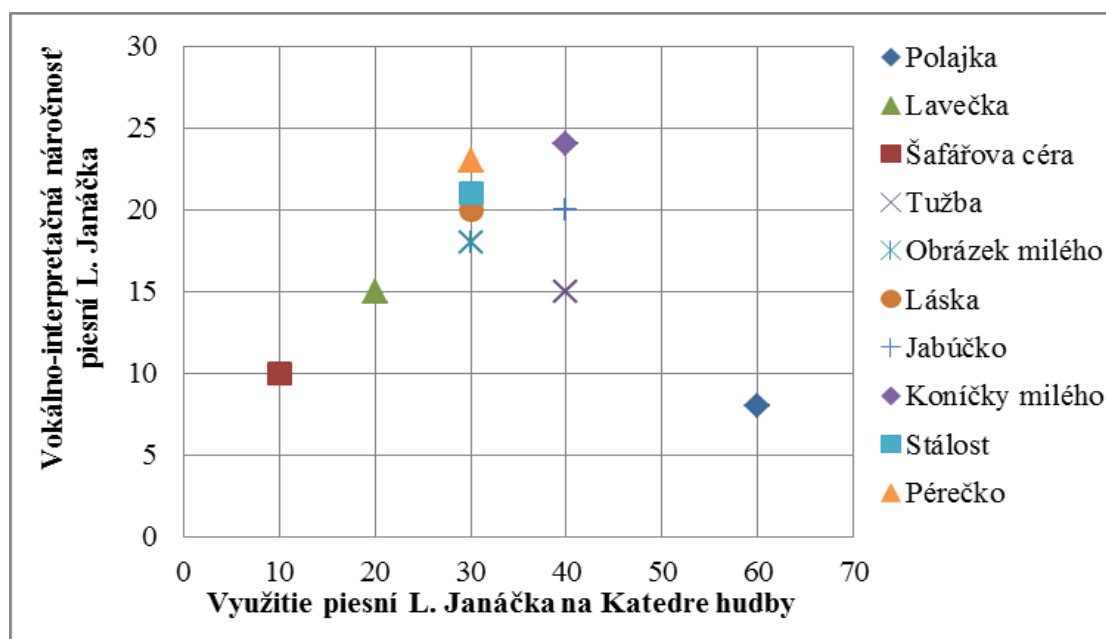
elementov piesne – rozsah, melodická, rytmická, technická, prednesová a výrazová náročnosť počtom bodov od 1 – 5 bodov, s postupom od jednoduchého k zložitejšiemu.

Tabuľka č. 15 Hodnotenie analýzy technicko-interpretačnej náročnosti vybraných piesní

	Názov	Rozsah	Melódia	Rytmus	Technika	Prednes	Výraz	Spolu
1.	Polajka	1	1	1	1	2	2	8
2.	Šafářova céra	1	1	1	1	3	3	10
3.	Lavečka	2	2	1	3	3	4	15
4.	Tužba	2	3	3	2	2	3	15
5.	Obrázek milého	4	1	1	5	3	4	18
6.	Láska	4	2	2	5	4	3	20
7.	Jabůčko	2	4	5	3	3	3	20
8.	Stálost	3	3	4	5	3	3	21
9.	Péřečko	4	3	4	5	4	3	23
10.	Koníčky milého	5	3	4	5	3	4	24

Konfrontáciou výsledkov škálovania (Tabuľka č. 15) a dát vokálneho repertoáru študentov Katedry hudby zo semestrálnych skúšok a koncertov (Tabuľka č. 1) a kvantitatívnej závislej premennej (Tabuľka č. 10 otázka č. 6) sa budeme snažiť zistiť do akej miery technická náročnosť piesní ovplyvnila ich výber hlasovými pedagógmi (Graf č. 1).

Graf č. 1 Komparácia výsledkov kvantitatívneho výskumu analýzy dát repertoáru študentov na Katedre hudby (Tabuľka č. 1), dotazníkového prieskumu (Tabuľka č. 10 otázka č. 6) a analýzy technicko-interpretačnej náročnosti vybraných piesní (Tabuľka č. 15)

Z výsledkov hodnotenia náročnosti jednotlivých piesní a odpovede v dotazníku o najčastejšie využívaných piesňach v pedagogickom procese vyplýva, že *Polajka* je technicky a interpretačne najjednoduchšia (8 bodov) a v pedagogickej praxi sa využíva najviac (60%). Hoci *Šafářova céra* získala len 10 bodov jej využitie je v pedagogickej praxi najmenšie (10%). Z dvoch piesní, ktoré získali 15 bodov sa najčastejšie využíva *Tužba* (40%) a z dvoch, ktoré získali 20 bodov *Jabůčko* (40%). Uplatnenie technicky náročnejších piesní *Stálost* (21 bodov) a *Péřečko* (23 bodov) je priemerné (30%), pričom najnáročnejšia pieseň *Koníčky milého* (24 bodov) mierne prevyšuje tento priemer (40%).

Po zadaní dát do Excelu pre vypočítanie Pearsonovho korelačného koeficientu sme získali hodnotu -0,06536982, z čoho vyplýva, že medzi technickou náročnosťou a využiteľnosťou piesní je negatívny vzťah, čiže technická náročnosť nemá žiaden dopad na výber piesní hlasovými pedagógmi a ich využiteľnosť v pedagogickom procese na Katedre hudby.

Zhrnutie výsledkov kvantitatívneho výskumu

V priebehu 10 rokov bolo na Katedre hudby interpretovaných 34 skladieb, čo je pri počte 245 študentov a interpretácie 6605 skladieb 0,51%. V rámci bakalárskeho štúdia Učiteľstvo hudobného umenia v kombinácii, Učiteľstvo hudobného umenia a hra na klávesové nástroje (organ, klavír) a Učiteľstvo hudobného umenia a cirkevná hudba, bolo na semestrálnych skúškach z predmetov spev a hlasová výchova a sólový spev použitých 13 vokálnych cvičení z *Návodu pro vyučování zpěvu* a 20 piesní L. Janáčka a v magisterskom štúdiu Učiteľstva hudobného umenia a spev zaznela na diplomovom koncerte jedna ária *Modlitba Jenufy*. Z uvedeného vyplýva, že výber repertoáru z tvorby L. Janáčka sa preferuje najmä v študijných programoch študentov Učiteľstva hudobného umenia v kombinácii, hra na klávesové nástroje (organ, klavír) a cirkevná hudba, ktoré poskytujú väčší priestor pre zaradenie vokálnych cvičení a úpravy ľudových piesní L. Janáčka do repertoáru študentov na rôznej vokálno-technických úrovni.

Uvedený stav je možné vysvetliť z viacerých aspektov, medzi ktoré patrí zameranie jednotlivých študijných programov a príprava absolventov pre pedagogickú prax, podmienky a požiadavky semestrálnych skúšok z predmetov spev a hlasová výchova, sólový spev a spev jednotlivých študijných programov, hlasové dispozície a spevácke schopnosti študentov, absolvovanie štúdia v ZUŠ alebo na konzervatóriu a preferovanie prevažne slovenských ľudových alebo umelých piesní, ktoré sa môžu následne uplatniť aj v repertoári súťaže ŠUČ s medzinárodnou účasťou na Katedre hudby PF KU v Ružomberku, ktorá sa koná v letnom

semestri alebo na Moyzesiane na Katedre hudobnej a výtvarnej výchovy PF PU v Prešove v zimnom semestri.

Výsledky, ktoré sme získali prostredníctvom dotazníka poukázali na to, že väčšina hlasových pedagógov (7 respondentov z 10) pozná a používa piesne L. Janáčka a odporúča ich pre svoju jazykovú príbuznosť, melodicko-rytmickú zaujímavosť, technickú rôznorodosť a nenáročnosť, no počas 10 rokov ich bolo využitých v repertoári študentov Katedry hudby len 34.

Obsahovou analýzou, škálovaním a vypočítaním hodnoty korelačného koeficientu sme zistili, že technická náročnosť piesní neovplyvňuje výber, hoci pieseň s najmenším počtom bodov *Polajka* (8 bodov) je najviac používaná v praxi (60%) a u ďalších piesní sa s nárastom technickej náročnosti zvyšuje aj ich využitie.

Možnosti výberu vokálnych skladieb L. Janáčka neovplyvnil ani počet notového materiálu v Univerzitnej knižnici KU v Ružomberku, v ktorej sa nachádzajú len 2 exempláre, z ktorých neboli použité žiadne skladby v repertoári študentov, ale pochádzali z vlastného archívu hlasových pedagógov.

Záver

Cieľom príspevku bolo zistiť počet skladieb z tvorby L. Janáčka, ktoré interpretovali študenti na semestrálnych skúškach a speváckych koncertoch na Katedre hudby PF KU v Ružomberku a čo všetko mohlo ovplyvniť ich výber. Z výsledkov vyplýva, že počas 10 rokov bolo na Katedre hudby interpretovaných 34 vokálnych skladieb L. Janáčka zo zbierky *Moravská lidová poesie v písních a z Návodu pro vyučování zpěvu*, ktoré interpretovali prevažne študenti študijných programov Učiteľstvo hudobného umenia v kombinácii, hra na klávesové nástroje (organ, klavír) a cirkevná hudba, ktorým najviac vyhovovali po jazykovej, hudobnej a vokálno-technickej stránke. Dôvodom, prečo sa vokálna tvorba L. Janáčka nevyužíva viac v uvedených študijných programov, je úroveň vokálnych schopností študentov, využiteľnosť piesní v repertoári študentov jednotlivých študijných programov s akceptovaním požiadaviek semestrálnych skúšok, koncertných vystúpení a speváckych súťaží, na ktorých sa preferuje najmä tvorba slovenských autorov. Pre študentov študijného programu Učiteľstvo hudobného umenia a spev sú umelé piesne a árie L. Janáčka technicky náročné a pre pedagógov nedostupné.

Na záver musíme konštatovať, že pedagógovia spevu na Katedre hudby PF KU v Ružomberku majú pozitívny vzťah k piesňam L. Janáčka, poznajú ich, oceňujú ich interpretačnú zaujímavosť a možno teraz po nich siahnu ešte častejšie.

PRAMENE A LITERATÚRA

Archív autora. *Programy koncertov študentov Katedry hudby v rokoch 2003-2013*. Poznámkový blok č. 2.

Archív autora. *Repertoár študentov na semestrálnych skúškach v rokoch 2003-2013*. Poznámkový blok č. 1.

JANÁČEK, L. *Moravská lidová poesie v písních*. Praha: Edition Supraphon, 1986.

JANÁČEK, L. Zápisník zmizelého. In: *Petrucci Music Librari* [online] [cit. 2015-06-18] Dostupné z: http://japanese.imslp.info/files/imglnks/usimg/0/0f/IMSLP83419-PMLP24951-Z__pissn__k__complete_.pdf.

KOL. 2008. *Žiadosť o akreditáciu všetkých študijných programov po fakultách a po oblastiach výskumu : magisterský študijný program : učiteľstvo hudobná výchova v kombinácii*. Ružomberok: PF KU v Ružomberku, 2008.

KOL. 2008. *Žiadosť o akreditáciu všetkých študijných programov po fakultách a po oblastiach výskumu : magisterský študijný program : učiteľstvo predmetu hra na organe/hra na klavíri v kombinácii (s hudobnou výchovou)*. Ružomberok: PF KU v Ružomberku, 2008.

KOL. 2008. *Žiadosť o akreditáciu všetkých študijných programov po fakultách a po oblastiach výskumu : magisterský študijný program : učiteľstvo predmetu cirkevná hudba v kombinácii (s hudobnou výchovou)*. Ružomberok: PF KU v Ružomberku, 2008.

KOL. 2008. *Žiadosť o akreditáciu všetkých študijných programov po fakultách a po oblastiach výskumu : magisterský študijný program : učiteľstvo predmetu spev v kombinácii (s hudobnou výchovou)*. Ružomberok: PF KU v Ružomberku, 2008.

Leoš Janáček. In: *Online katalóg kníh* [online]. Univerzitná knižnica Katolíckej univerzity v Ružomberku, Ružomberok [cit. 2015-06-18]. Dostupné z: <https://www.kis3g.sk/cgi-bin/gw/chameleon>.